

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

ЕВРОСИСТЕМА

ОБРАБОТКА НА ЕВРОБАНКНОТИ ЗА ПОСЛЕДВАЩА УПОТРЕБА: РАМКА ЗА ОТКРИВАНЕ НА ФАЛШИФИКАТИ И СОРТИРАНЕ ПО ГОДНОСТ НА ЕВРОБАНКНОТИ ОТ КРЕДИТНИ ИНСТИТУЦИИ И ДРУГИ ЛИЦА, РАБОТЕЩИ С ПАРИ В БРОЙ НА ПРОФЕСИОНАЛНА ОСНОВА

I ВЪВЕДЕНИЕ

I.1 ОБОСНОВКА ЗА УСТАНОВЯВАНЕТО НА ОБЩА РАМКА ЗА ОБРАБОТКА НА БАНКНОТИ ЗА ПОСЛЕДВАЩА УПОТРЕБА

Член 106, параграф 1 от Договора за създаване на Европейската общност и член 16 от Устава на ЕСЦБ дават на Евросистемата правомощието да емитира евробанкноти. Първостепенна задача при изпълнението на това правомощие е да се гарантира интегритетът и запазването на евробанкнотите в обращение и съответно да се осигури обществено доверие към евробанкнотите. За да бъдат постигнати тези цели, състоянието (качеството) на евробанкнотите в обращение трябва да се поддържа на добро равнище, за да се осигури приемането им от широката общественост като платежно средство и за да могат лесно да се използват от машините, приемащи банкноти. Освен това само банкноти, които са в добро състояние, могат лесно и надеждно да бъдат проверени за истинност. Тъй като състоянието на банкнотите неизбежно се влошава, докато са в обращение, износените или дефектни банкноти следва бързо да се изтеглят от обращение и да се заместят с нови или годни банкноти. Освен това защитата на интегритета на евробанкнотите като платежно средство означава, че фалшифивите евробанкноти трябва бързо да се разпознават и да се предават незабавно на компетентните национални органи, за да се съдейства на разследването на правоприлагащите органи.

За да осигурят гладкото снабдяване с банкноти и доброто качество на банкнотите

в обращение, някои национални централни банки (НЦБ) са се споразумели с кредитните институции само обработени от НЦБ банкноти да бъдат разпространявани чрез автоматични касови машини и терминални устройства АТМ (по-нататък наричани общо „АТМ“¹).

Тази стратегия предотвратява връщането на фалшиви банкноти от кредитните институции към техните клиенти. Освен това тя осигурява постоянния поток на банкнотите обратно към НЦБ и до голяма степен позволява контролирането на качеството на банкнотите в обращение благодарение на достатъчно високата честота на връщане на банкнотите, които се намират в обращение.

Съгласно член 6 от Регламент (ЕО) № 1338/2001 на Съвета от 28 юни 2001 г., който определя необходимите мерки за защита на еврото срещу фалшифициране, кредитните институции, както и всякакви други институции, които участват професионално в обработката и общественото разпространение на банкноти [и монети], включително институциите, които извършват обмяна на банкноти от различни валути, такива като обменни бюра (по-нататък наричани „кредитни институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа“), имат задължението да изтеглят от обращение

¹ В тази рамка терминът „терминално устройство АТМ“ обхваща всички видове устройства на самообслужване, които предоставят банкноти, независимо от това какви други услуги предлагат (напр. електронни банкови трансфери, разпечатки на справки по сметките и др.), с изключение на машините за обработка на пари в брой за последваща употреба.

всичките евробанкноти [и монети], които са получили, и за които знаят или имат достатъчни основания да мислят, че са фалшиви. Те ги предават незабавно на компетентните национални органи. Освен това член 6 постановява, че държавите-членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че кредитни институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, които не изпълняват посоченото по-горе задължение, подлежат на ефективни, пропорционални и възпиращи санкции.

На 18 април 2002 г. Управителният съвет прие Общи условия на Евросистемата за използването на машини за обработка на банкноти за последваща употреба и машини за внасяне на пари в брой, които определят както насоки за откриването на фалшификати, така и минимални стандарти за сортиране на евробанкнотите. В резултат на прилагането им от участващите НЦБ кредитните институции в държавите, където обработката на банкноти за последваща употреба преди е била забранена от закона или по силата на споразумения с НЦБ, вече имат възможност да предоставят на клиентите си освен банкнотите, поръчани от НЦБ, и банкноти, обработени в институцията посредством обхванати от Общите условия машини.

След приемането на Общите условия някои НЦБ предприеха мерки с цел разширяване на обхвата им, в сътрудничество съответно с банковия сектор и правителството. Бяха разработени рамки, предвиждащи предоставяне на по-нататъшни възможности за обработка на евробанкноти за последваща употреба от кредитни институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, при условие, че банкнотите бъдат проверявани надлежно за истинност и годност от банкнотообработващи машини, тествани от НЦБ в съответствие с общите процедури на Евросистемата за тестване. Поради разликите в традициите

на държавите по отношение на ролята на кредитните институции в жизнения цикъл на парите в брой и различното прилагане на Общите условия на национално равнище, понастоящем в еврозоната са налице следните три модела:

1. кредитните институции са длъжни да предоставят на клиентите си само банкноти, получени от НЦБ². Обработката на банкноти за последваща употреба е разрешена само посредством машини за обработка на пари в брой за последваща употреба, тествани от Евросистемата;
2. кредитните институции са длъжни да предоставят на клиентите си само банкноти, получени от НЦБ². Обработката на банкноти за последваща употреба е разрешена само ако банкнотите са проверени за истинност и годност посредством машини за обработка на пари в брой за последваща употреба или друго оборудване, тествани успешно от Евросистемата;
3. кредитните институции не са обвързани от разпоредби на НЦБ относно обработката на банкноти за последваща употреба, но се очаква те да си сътрудничат с НЦБ и да следват указанията им.

Възможността за обработка на евробанкноти за последваща употреба позволява на кредитните институции и на други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, да изпълняват по-ефективно и по-икономично функциите си, свързани с доставката на банкноти. За да се избегне нарушаване на конкуренцията и за да се установят хармонизирани стандарти за обработката на банкноти за последваща употреба в еврозоната, Евросистемата постигна споразумение по обща рамка,

² По-малки касови операции на гише обикновено се изключват от тази разпоредба.

която да се прилага за цялата еврозона. Рамката обхваща кредитни институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, и определя ясни изисквания за обработката на банкноти за последваща употреба, и по-специално общи правила за откриването на фалшификати и минимални стандарти за проверките за годност на евробанкнотите.

1.2 ЦЕЛИ НА РАМКАТА

Основните цели на настоящата рамка са: първо, да предостави на кредитните институции и лицата, които работят с пари в брой на професионална основа, съдействие за изпълнение на задълженията, постановени в член 6 от Регламент (ЕО) № 1338/2001 на Съвета; второ, да приложи ефективно обща политика по отношение на обработката на банкноти за последваща употреба от кредитни институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, за да не се допусне нарушаване на конкуренцията в еврозоната и да се подпомогне създаването на единна зона за плащания в брой в евро; трето, да препоръча на кредитните институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, да спазват необходимите стандарти на добросъвестност при боравенето с евробанкноти, за да подпомогнат поддържането на качеството и истинността на евробанкнотите в обращение.

Следва да се отбележи, че кредитните институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, не се обезщетяват за разноси, които може да възникнат във връзка с прилагането на настоящата рамка, или в случай, че ЕЦБ или НЦБ изиска(т) други мерки за подобряване на качеството на банкнотите в обращение, или че реши/решат да емитира(т) евробанкноти с изменени или нови защитни елементи. Освен това, тъй като има правомощията да взема решения относно емитирането на евробанкноти, Евросистемата може по всяко време да измени или отмени настоящата

рамка или да предприеме други мерки с цел да осигури интегритета и запазването на евробанкнотите в обращение.

2 РАМКА ЗА ОБРАБОТВАНЕТО НА ЕВРОБАНКНОТИ ЗА ПОСЛЕДВАЩА УПОТРЕБА ОТ КРЕДИТНИ ИНСТИТУЦИИ И ДРУГИ ЛИЦА, РАБОТЕЩИ С ПАРИ В БРОЙ НА ПРОФЕСИОНАЛНА ОСНОВА

Настоящата обща рамка не нарушава разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1338/2001 на Съвета, нито мерките на национално равнище, приети от държавите-членки по силата на този регламент, а допринася за гладкото им прилагане в областта на компетентност на Евросистемата.

2.1 ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ОБРАБОТВАНЕТО НА БАНКНОТИ ЗА ПОСЛЕДВАЩА УПОТРЕБА

2.1.1 ДЕФИНИЦИЯ НА БАНКНОТООБРАБОТВАЩИ МАШИНИ

Банкнотобработващите машини, използвани от кредитни институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, за обработка на банкноти за последваща употреба, попадат в една от следните категории:

1. Машини за самообслужване, използвани от клиенти, например машини за обработка на пари в брой за последваща употреба и машини за внасяне на пари в брой.
2. Машини, използвани от служители. Използваните от служители машини се делят на: i) машини, които проверяват истинността и годността на банкнотите, т.е. банкнотобработващи или сортиращи машини, и ii) машини, които контролират само истинността на банкнотите, т.е. машини за проверка за истинност. Независимо към кой от типовете принадлежат машините, използвани от служители, всички те трябва да позволяват обработката на пачки банкноти, да класифицират отделните

банкноти като истински или като съмнителни (отхвърлени банкноти) без намесата на машинен оператор и физически да сортират и отделят съмнителните (отхвърлени) банкноти от класифицираните като истински³.

Бъдещи типове машини или друго оборудване за работа с пари в брой със същите функции и цели групи като гореспоменатите ще трябва да отговарят на изложените по-долу общи стандарти, за да могат да бъдат използвани за обработка на банкноти, които след това да могат да бъдат връщани в употреба чрез терминални устройства ATM или други устройства за самообслужване, използвани от клиенти.

Гореспоменатите типове машини трябва да бъдат регулируеми, за да се осигури надеждното откриване на нови фалшификати. Освен това съответните типове машини трябва да бъдат приспособяеми съответно за по-строги или по-свободни стандарти за годност.

2.1.2 ПРИНЦИПИ

Кредитните институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, пускат евробанкноти повторно в обращение за клиенти само ако са надлежно проверени за истинност и годност съгласно критериите, определени от ЕЦБ в настоящия документ и съгласно допълнителни разпоредби, които НБЦ може да приемат за прилагането на рамката. Такива допълнителни национални разпоредби не засягат равните условия, трябва да бъдат изцяло в съответствие със стандартите на настоящата рамка и за тях се докладва редовно на Евросистемата.

Освен това кредитните институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, изпълняват всички задължения, определени в общностното или националното законодателство по отношение на фалшификатите.

Проверките за истинност и годност на банкнотите за последваща употреба се извършват или от банкнотообработващи машини, тествани успешно от НЦБ, или от обучени служители.

Банкнотите се връщат в обращение посредством терминални устройства ATM или други устройства за самообслужване, използвани от клиенти, само ако са били проверени и за истинност, и за годност от успешно тествани от НЦБ банкнотообработващи машини.

Банкноти, които са били проверени за истинност от обучени служители, ръчно или без използването на успешно тествани банкнотообработващи машини, не се връщат в обращение посредством терминални устройства ATM или други устройства за самообслужване, използвани от клиенти; те могат да бъдат пускани повторно в обращение само на гише след проверка за годност.

Банкноти, които не са проверени за истинност и годност, не се пускат повторно в обращение, а се връщат на компетентната НЦБ или неин упълномощен представител.

2.1.3 ИЗКЛЮЧЕНИЯ

а) Ръчна проверка за годност на банкноти, пуснати повторно в обращение посредством терминално устройство ATM или друго устройство за самообслужване, използвано от клиенти.

³ Следните устройства за обработка на банкноти не попадат в обхвата на настоящия документ: (1) устройства за проверка на истинност на банкноти, които изискват потребителят да определи дали една банкнота е истинска или не; (2) устройства за проверка на истинност на банкноти, които обработват единични банкноти или пачки, без намесата на потребителя класифицират банкнотите като истински или съмнителни, но не отделят автоматично физически съмнителните от истинските; (3) използвани от служителите автомати за улеснение на касиера (автоматични сейфове), използвани от служителите на каса на кредитните институции като средство за краткотрайно съхранение в оперативни условия.

В случая на отдалечени банкови клонове с много ниско ниво на касови операции, като изключение от принципите, определени в параграф 2.1.2, контролът върху годността на банкнотите, предназначени за връщане в обращение посредством АТМ или устройство за самообслужване, използвано от клиенти, може да се извършва от обучени служители, от които се изисква да спазват минимални стандарти за сортиране (ръчно сортиране по годност), посочени в приложението към настоящия документ ⁴. Контролът за истинност се извършва от успешно тествани от НЦБ машини за проверка на истинност. Кредитните институции в тясно сътрудничество с НЦБ ограничават обема на банкнотите, подложени на ръчна проверка за годност, до 5 % от общия обем на национално ниво на съответната купюра, връщана в обращение посредством терминални устройства АТМ и други устройства за самообслужване, използвани от клиенти.

б) Форсмажорни обстоятелства

В случай на форсмажорни обстоятелства, които се дефинират съгласно съответната национална правна система, по която е учредена кредитна институция или друга институция, работеща с пари в брой на професионална основа, и вследствие на които е нарушено в значителна степен снабдяването с банкноти, за да осигурят гладко снабдяване, кредитните институции и другите институции, работещи с пари в брой на професионална основа, могат по изключение и временно да извършват проверката за истинност и годност на банкнотите посредством обучени служители, в съответствие с изискванията, определени в настоящия документ. В подобни случаи на форсмажорни обстоятелства съответните кредитни институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, незабавно уведомяват съответната НЦБ за такава ръчна проверка за истинност и годност от обучени служители. Тази информация

се придружава от подробно изложение на естеството на форсмажорните обстоятелства и очакваната продължителност на ръчната обработка на евробанкноти.

2.1.4 СТОПАНИСВАНЕ ОТ ТРЕТИ СТРАНИ НА ТЕРМИНАЛНИ УСТРОЙСТВА АТМ И ДРУГИ УСТРОЙСТВА ЗА САМООБСЛУЖВАНЕ, ИЗПОЛЗВАНИ ОТ КЛИЕНТИ

Други организации, по-специално търговци на дребно, независимо дали са посочени в член 6 от Регламент (ЕО) № 1338/2001 на Съвета, които стопанисват устройства за самообслужване, разпространяващи евробанкноти (напр. терминални устройства АТМ), са задължени да проверяват надлежно банкнотите за истинност и годност в съответствие с определените в настоящата рамка стандарти. Евросистемата ще следи развитието на събитията в тази област.

2.2 ОТКРИВАНЕ НА ФАЛШИФИКАТИ

От изключително значение е да се осигури високо равнище на откриване на фалшификатите и предотвратяване на връщането им в обращение. Ето защо банкнотообработващите машини, използвани за проверка на евробанкнотите за истинност, трябва да могат надеждно да разпознават и отделят фалшифицираните евробанкноти от истинските. Кредитни институции, които връщат евробанкноти в обращение в операции на гише, следва да се погрижат тези банкноти да бъдат проверени за истинност най-малко от обучени служители.

Фалшифицираните и съмнителните банкноти се предават незабавно на компетентните органи, съгласно изискванията на националните разпоредби в съответствие с Регламент (ЕО) № 1338/2001 на Съвета.

⁴ При поискване НЦБ разпространяват приложението сред кредитните институции, другите лица, работещи с пари в брой на професионална основа, и производителите на банкнотообработващи машини.

2.3 ОТКРИВАНЕ НА НЕГОДНИ БАНКНОТИ

Проверката за годност на банкнотите, които следва да бъдат върнати в обращение, се извършва в съответствие с минималните общи стандарти на Евросистемата за сортиране, които са изложени в приложението към настоящия документ и представляват неделима част от рамката. Негодните банкноти трябва да се връщат на НЦБ. Тъй като двете най-малки купюри банкноти (5 € и 10 €) като цяло са изложени на по-голямо износване в обращение, препоръчва се тези две купюри да се разпространяват редовно сред търговците на дребно и сред обществеността, за да се осигури добро качество на банкнотите в обращение.

Отделните критерии за сортиране по годност са определени с оглед на поддържането на качеството на евробанкнотите в обращение в държавите от еврозоната. ЕЦБ може да преразгледа тези стандарти, за да постигне тази цел.

За да осигури гладкото функциониране на жизнения цикъл на парите в брой и доброто качество на банкнотите в обращение, НЦБ

наблюдават развитието на качеството на евробанкнотите в обращение в рамките на своята юрисдикция. В случай на влошаване на нивото на качество на банкнотите от отделни купюри в обращение, след като уведомят ЕЦБ, НЦБ могат да издадат насоки за коригиране на настройките на системите за проверка за годност.

2.4 КЛАСИФИЦИРАНЕ И ТРЕТИРАНЕ НА ЕВРОБАНКНОТИТЕ, ОБРАБОТЕНИ ОТ БАНКНОТООБРАБОТВАЩИ МАШИНИ

2.4.1 МАШИНИ ЗА САМООБСЛУЖВАНЕ, ИЗПОЛЗВАНИ ОТ КЛИЕНТИ

При машините за самообслужване, използвани от клиенти, депозирани банкноти трябва да се класифицират в една от следващите категории. Машини, които не проверяват депозирани банкноти за годност и не връщат в обращение годни банкноти, например машини за внасяне на пари в брой, не е нужно да различават категория 4а и категория 4б.

Регистрирането и идентифицирането на i) банкноти/фалшификати от категории 2 и 3 и ii) на съответния притежател на сметката се налага, за да се осигури възможност

Таблица 1 Класифициране на банкноти от машини за самообслужване, използвани от клиенти, и последващо третиране

Категория	Класификация	Характеристики	Третиране
1	Не е банкнота, не се разпознава като евробанкнота.	Не се отчита като банкнота, защото: - Изображението и форматът са грешни; - Има грешка при подаването (напр. две банкноти наведнъж и др.); - Налице са големи издадени навън или липсващи части; - Банкнотите са надраскани, има разделителни карти и др., или - Банкнотите са от друга валута	Връща се на клиента.
2	Обектът е идентифициран като евробанкнота, за която има съмнение за фалшификат ¹	Разпознават се изображението и форматът, но една или повече характеристики за истинност липсват или са несъмнено извън допустимите граници.	Изтегля се от обращение. Възможно най-скоро се предава на компетентните национални органи за проверка за истинност заедно с информация за притежателя на сметката, в съответствие с националното законодателство, най-късно до 20 работни дни след депозиранието в машината. Сумата не се внася в сметката.

Таблица 1 Класифициране на банкноти от машини за самообслужване, използвани от клиенти, и последващо третиране

3	Евробанкноти, които не са категорично определени като истински.	Разпознават се изображението и форматът, но не се разпознават всички характеристики за истинност поради отклонение от качеството и/или допустимите граници. В повечето случаи това са повредени или замърсени банкноти.	Тези банкноти трябва да се обработват отделно и да се предават възможно най-скоро на компетентните национални органи за проверка за истинност, в съответствие с националното законодателство, най-късно до 20 работни дни след депозирането в машината. ² Информацията за притежателя на сметката се съхранява осем седмици след откриването на банкнотите от машината. Тази информация се предоставя при поискване. Друга възможност е по споразумение с компетентните национални органи информацията, позволяваща проследяването на притежателя на сметката, да се предава на властите заедно с банкнотите от категория 3. Сумата може да се внесе в сметката.
4а	Евробанкноти, идентифицирани като истински и годни.	Всички проверки за истинност и годност, извършвани от машината, са дали положителен резултат.	Банкнотите могат да бъдат върнати за последваща употреба. Сумата се внася в сметката.
4б	Евробанкноти, идентифицирани като истински и негодни.	Всички проверки за истинност, извършвани от машината, са дали положителен резултат. Проверките за годност, извършвани от машината, са дали отрицателен резултат.	Банкнотите не се връщат за последваща употреба, а се предават на НЦБ. Сумата се внася в сметката.

1 По правило тази категория 2 включва повечето банкноти, получавани от лица, работещи с пари в брой на професионална основа, за които те „знаят или имат достатъчни основания да мислят, че са фалшиви“ по смисъла на член 6 от Регламент (ЕО) № 1338/2001 на Съвета. Окончателното решение относно истинността на евробанкнотите се взема от НЦБ.

2 Ако банкнотите от категория 3 не се разделят физически от банкнотите от категориите 4а и 4б, всички банкноти следва да се третират като банкноти от категория 3, т.е. да се предават на компетентните национални органи.

за проследяването им и по този начин да се повиши равнището на сигурност. За да бъде възможно фалшивите банкноти, идентифицирани от НЦБ сред банкнотите от категория 3, да бъдат проследени обратно до притежателя на сметката, характеристиките от идентификацията на банкнотата и на клиента трябва да се съхраняват най-малко осем седмици след откриването на банкнотите от машината, ако информацията не е предадена на компетентните национални органи заедно с банкнотите от категория 3.

Полицейските органи препоръчват видеонаблюдение; то може да осигури допълнителна защита срещу престъпления. Видеонаблюдението се подчинява на приложимото национално законодателство.

2.4.2 МАШИНИ, ИЗПОЛЗВАНИ ОТ СЛУЖИТЕЛИ

Машините, използвани от служители, трябва да класифицират банкнотите като съмнителни или като истински. Истинските банкноти следва да се подлагат на проверка за годност и негодните да се отделят от годните.

2.5 ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЕВРОБАНКНОТИТЕ И ТЕХНИТЕ ЗАЩИТНИ ЕЛЕМЕНТИ

Информация за евробанкнотите и техните защитни елементи беше предоставена на съответните участници на пазара в рамките на тестовете, извършени през 2000 г. и 2001 г. В това отношение Евросистемата ще си сътрудничи и в бъдеще с компетентни трети страни. Евросистемата информира кредитните институции и други лица,

Таблица 2 Класифициране на банкноти от машини, използвани от служители, и последващо третиране

Категория	Класификация	Характеристики	Третиране
A	i) Обектът не се разпознава като евробанкнота, или ii) има съмнение, че е фалшифицирана евробанкнота.	Обектът не се отчита като банкнота, защото: - Има грешка при подаването (напр. две банкноти наведнъж и др.); - Изображението и форматът са грешни; - Налице са големи издадени навън или липсващи части; - Банкнотите са надраскани, има разделителни карти и др., - Банкнотите са от друга валута; - Разпознават се изображението и форматът, но една или повече характеристики за истинност липсват или са несъмнено извън допустимите граници, или - Разпознават се изображението и форматът, но не се разпознават всички характеристики за истинност поради отклонение от качеството и /или допустимите граници. В повечето случаи това са негодни или замърсени банкноти.	i) Обектът не се разпознава като евробанкнота: напр. чиста хартия, друга валута и чекове. След визуален оглед от служител тези обекти следва да се отделят от съмнителните евробанкноти. ii) Всички други обекти, т.е. съмнителни евробанкноти, трябва да се обработят отделно и възможно най-скоро да се предадат на компетентните национални органи за проверка за истинност, в съответствие с националното законодателство, но не по-късно от 20 работни дни след депозирането на банкнотите.
B1	Банкноти, идентифицирани като истински и годни.	Всички проверки за истинност и годност, извършвани от машината, са дали положителен резултат.	Банкнотите могат да бъдат върнати за последваща употреба. Сумата се внася в сметката.
B2	Банкноти, идентифицирани като истински и негодни.	Всички проверки за истинност, извършвани от машината, са дали положителен резултат. Проверките за годност, извършвани от машината, са дали отрицателен резултат.	Банкнотите не се връщат за последваща употреба, а се предават на НЦБ. Сумата се внася в сметката.

работещи с пари в брой на професионална основа, за емитирането на евробанкноти с изменени или нови защитни елементи, достатъчно рано, за да позволи навременната подготовка за боравенето с новите евробанкноти.

2.6 ОБЩИ ЗА НЦБ ТЕСТОВЕ ЗА БАНКНОТООБРАБОТВАЩИ МАШИНИ, ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ОБРАБОТКА НА БАНКНОТИ ЗА ПОСЛЕДВАЩА УПОТРЕБА

В съответствие с настоящата рамка, обработката на евробанкноти за последваща

употреба от банкнотобработващи машини съгласно дефиницията в параграф 2.1.1 изисква да се използват машини, чиито производители са доказали, че оборудването им изпълнява посочените в този документ изисквания. За тази цел НЦБ предоставя на производителите общи тестове за системите за проверка и за машините за обработка на банкноти и, на подходящи места, богат набор от актуални фалшификати, истински годни и истински негодни евробанкноти. Тези тестове и резултатите от тях са валидни в цялата еврозона. Всякакъв вид машина за самообслужване, използвана от клиенти, или

машина, използвана от служители, която е тествана от НЦБ съгласно общите процедури на Евросистемата, може да се използва навсякъде в еврозоната в съответствие с националните разпоредби/законали и без да се подлага на повторно тестване от други НЦБ. Евросистемата публикува на уебсайтовете на ЕЦБ/НЦБ списък на машините за самообслужване, използвани от клиенти, и на машините, използвани от служители, както са дефинирани в параграф 2.1.1, които са преминали процедурите на тестване в някоя НЦБ. Ако успешно тестван тип машина не премине повторен тест в някоя НЦБ, машината ще бъде свалена от уебсайтовете на ЕЦБ/НЦБ. Кредитни институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, които инсталират такива машини, уведомяват за това съответните НЦБ, преди да са пуснали машините в експлоатация.

НЦБ не издават сертификати за успешно преминалите тестване машини на производители или други трети страни. Ако обаче една машина премине успешно тестване в НЦБ, може да се издаде обобщен доклад за тест.

Тестването е валидно само за тестваните фалшификати. Евросистемата не носи никаква официална отговорност, ако успешно тествана от НЦБ машина не отговаря на изискванията на настоящата рамка. Ето защо е задължение на кредитните институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, в сътрудничество с производителите да модернизират машините си, като инсталират най-новите версии на хардуер и софтуер за проверка за истинност, които могат да получат от съответните производители. Евросистемата въвежда процедури за оказване на съдействие на съответните трети страни (производители и оператори на машините) в усилията им да актуализират своевременно продуктите си и за информиране на кредитния сектор за актуалните фалшификати, съдържащи имитации на машинно четими защитни

елементи. Кредитните институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, изискват от производителите след всяко актуализиране на хардуера или софтуера да представят съответния тип машина за ново тестване от НЦБ.

Производителите са задължени да предоставят на НЦБ съответната информация как машините могат да бъдат настроени за разпознаване на нови фалшификати и/или към по-строги или по-свободни стандарти за годност i) ако се изискват само изменения на софтуера и ii) ако се изискват изменения на софтуера и хардуера. Тази информация попада под действието на споразумение за конфиденциалност, което се сключва между заинтересованите страни.

2.7 НАБЛЮДЕНИЕ ОТ СТРАНА НА НЦБ

Кредитни институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, предоставят редовно на НЦБ следната информация, за да позволят на Евросистемата да следи спазването на настоящата рамка:

- обща информация за обработката на банкноти за последваща употреба и за касовите центрове;
- статистика за обема на касовите операции;
- информация за използваните за обработка за последваща употреба машини и за терминалите АТМ, както и
- информация за отдалечените банкови клонове с много ниско ниво на касови операции, където проверката за годност се извършва ръчно.

В първата половина на 2005 г. Евросистемата съвместно с банковия сектор ще определи подробно информацията, която следва да се предоставя.

Кредитните институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, позволяват на НЦБ да извършват системни проверки на машините в експлоатация, за да проверяват разпознаването на истинността и годността (ако е приложимо), както и проследимостта на транзакциите (при машини за самообслужване, използвани от клиенти). В хода на тези проверки НЦБ могат също да проверяват процедурите за експлоатация на тези машини и за последващото боравене с обработените банкноти, както и, на базата на извадки, сортирането по годност, извършвано от обучени служители. Ако в хода на тези проверки НЦБ установи някакво нарушение, кредитните институция и другите лица, работещи с пари в брой на професионална основа, предприемат възможно най-скоро изискваните мерки, за да гарантират спазването на изискванията на настоящата рамка. Когато системните проверки установят, че определен тип банкнотопроцесуваща машина не открива всички актуални фалшификати, съответната институция незабавно актуализира всичките си съответни машини. Освен това Евросистемата се споразумява с производителите на всички техни клиенти да се предоставя информация за достъпните актуализации на тези машини.

3 ИЗПЪЛНЕНИЕ

НЦБ ще приложат възможно най-скоро настоящата рамка на национално равнище, най-късно до края на 2006 г. Докато настоящата рамка бъде приложена от НЦБ, остават приложими съществуващите национални разпоредби и отношенията на национално ниво между НЦБ и институциите, работещи с пари в брой на професионална основа. След въвеждането на настоящата рамка на национално ниво ще има двегодишен срок за приспособяване на процедурите и машините в експлоатация от кредитни институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа. Този преходен период обаче изтича най-късно в края на 2007 г. В случай че кредитните институции и други лица, работещи с пари в брой на професионална основа, вземат решение против обработката на банкноти за последваща употреба, те ще запазят възможността изискванията за евробанкнотите да бъдат изпълнени от националните централни банки, както е определено от всяка тях.

Настоящата рамка заменя Общите условия на Евросистемата за използването на машини за обработка на банкноти за последваща употреба и машини за внасяне на пари в брой, приети от Управителния съвет на 18 април 2002 г., без да засяга съществуващите договорни отношения за тези машини.

© Европейска централна банка, 2005 г.

Адрес: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Germany

Пощенски адрес: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Germany

Телефон: +49 69 1344 0; Уебсайт: <http://www.ecb.int>; Факс: +49 69 1344 6000; Телекс: 411 144 ecb d

Всички права запазени. Възпроизвеждането с образователна и нетърговска цел се разрешава единствено с изрично позоваване на източника.

Януари 2005 г..

ISBN 978-92-899-0231-1 (електронна версия)

ЕЦБ

Обработка на евробанкнотите за последваща употреба
януари 2005 г.